

Plan mot kränkande behandling, Braås skola och Dädesjö skola

Innehållsförteckning

Plan mot kränkande behandling, Braås skola och Dädesjö skola	1
Inledning.....	2
Vision	2
Analys av kartläggning läsår 16/17	2
Prioriterade mål 2018	3
Delaktighet och förankring av planen	3
Främjande arbete	4
Förebyggande arbete	5
Rutiner för att utreda och åtgärda vid kränkande behandling	6
Bilaga 1 – Lagar och styrdokument	10
Bilaga 2 - Definitioner.....	11
Bilaga 3 – Skolans trivselregler	13
Bilaga 4 – Matris för arbetet med diskrimineringsgrunderna	14
Bilaga 5 – Frågebatteri utredande samtal	15
Bilaga 6 - Tänkbara åtgärder	16
Bilaga 7 - Förutsättningar för medling	17

Inledning

Braås och Dädesjö skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling beskriver hur arbetet ska bedrivas på fyra olika nivåer; främjande, förebyggande, utredande och åtgärdande för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Syftet med planen är att konkretisera hur vi tillsammans behöver arbeta för att nå vår vision. Planen är även en viktig del i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs på skolan.

Braås skola har förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem. På skolan går cirka 360 elever.

Dädesjö skola har en förskoleklass, en klass med årskurs 1-3 och fritidshem. På skolan går cirka 30 elever.

Vision

Växjö kommuns utbildningsmål

Barn och elever i våra verksamheter känner trygghet och trivsel. De får det stöd och den stimulans som krävs så att de kan utveckla sina förmågor så långt det är möjligt och så att deras kreativitet, engagemang och nyfikenhet förstärks och utvecklas. Ett fördjupat och dokumenterat analysarbete på alla nivåer leder till slutsatser som ligger till grund för att uppnå detta.

Braås och Dädesjö skolors vision i likabehandlingsarbetet

Våra skolor ska erbjuda en trygg miljö fri från diskriminering och kränkande behandling. Alla ska känna att de är lika mycket värda och ska bemötas med respekt oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. På skolan känner eleverna lust och glädje att lära och varje elev bemöts utifrån sina egna förutsättningar för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt.

Analys av kartläggning läsår 16/17

Analysen av elevenkäten visar att det finns flera förbättringsområden att arbeta med för att skapa trygghet, trivsel och goda relationer mellan elever och mellan elever och vuxna, framförallt på Braås skola. Bland annat framkom av enkäten att flera elever känner sig otrygga på rasterna, främst vid fotbollsplanen och innebandyplanen där det ofta blir stökigt och bråkigt. Flera elever uppger att de tycker att det är svårt att få tag på en vuxen under rasten och många vittnar om att de sett elever som går ensamma.

Enkäten visar vidare att det råder ett hårt klimat på skolan där många upplever ett tufft språkbruk med bland annat fula ord och rasistiska uttryck och även hot och våld. Miljöer på skolan som utpekats som otrygga är fotbollsplanen, innebandyplanen, slöjden, toaletten, busshållplatsen, matsal och kapprum. I två klasser på skolan framkommer att flera elever upplever klassrumsmiljön som stökig och otrygg. Även arbetsron är ett utvecklingsområde. I enkäten till mellan- och högstadiet ställdes frågor kring sociala medier. Analysen visar att

många elever använder sociala medier och att majoriteten har sett hat och kränkningar och en elev uppger att hen själv blivit utsatt för kränkande behandling på sociala medier.

Prioriterade mål 2018

Utifrån det som framkommit från kartläggningen bestäms följande mål på Braås och Dädesjö skolor läsår 17/18:

Mål 1

All personal är väl förtrogen med de sju diskrimineringsgrunderna och agerar efter vårt gemensamma främjande förhållningssätt.

Mål 2

Alla elever känner sig trygga på rast och det ska alltid finnas en vuxen nära till hands.

Mål 3

Alla elever känner sig trygga i skolans lokaler och upplever att vuxna finns nära till hands.

Mål 4

På Braås och Dädesjö skolor pratar vi med varandra i respektfull ton. Vi är medvetna om vårt språkbruk och använder inte ord som kan upplevas som kränkande av andra människor.

Delaktighet och förankring av planen

Elevers delaktighet

Elevernas delaktighet och inflytande är av stor vikt i skolans arbete för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. På Braås och Dädesjö skola ges möjlighet till diskussion, delaktighet och inflytande vid utvecklingssamtal, klassråd och elevråd. Alla elever ska fylla i kommunens trygghetsenkät två gånger/läsår. Vid varje skolstart ansvarar arbetslagen för att ge eleverna tid till att gemensamt gå igenom och diskutera skolans trivselregler. Eleverna har möjlighet att komma med förslag på förändringar. Förslagen sammanställs av ansvarig lärare och elevrådsrepresentanter tar med sammanställningen till skolans elevråd. Elevrådet sammanställer inkomna förslag och skickar dessa till ledningsgruppen som reviderar trivselreglerna. Varje klass ska även i samarbete med ansvarig lärare upprätta trivselregler som gäller i klassrummet/-en.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Skolan strävar alltid efter en god kommunikation och samverkan med elevernas vårdnadshavare. Skolan ser en god kommunikation och samverkan med vårdnadshavarna som en viktig del i arbetet för möjligheten att få stopp på alla former av kränkande behandling. Skolan har utrednings- och åtgärdsskyldigheter och vårdnadshavare kontaktas muntligt om deras barn är inblandade i ärenden med kränkande behandling.

Personalens delaktighet

All personal på Braås och Dädesjö skolor ska vara väl förtrodda mot planen mot kränkande behandling och har ansvar för att följa den samt hålla sig uppdaterad. Vid läsårsstart ansvarar klasslärare för att planen mot kränkande behandling samt skolans trivselregler aktualiseras för elever och vårdnadshavare. Klassläraren ansvarar även för att samla in åsikter och förslag på ändringar eller tillägg. Arbetslagen planerar tillsammans arbetet med främjande och förebyggande insatser och för kontinuerligt en dialog kring vårt gemensamma främjande förhållningssätt och hur det efterlevs i mötet med eleverna. Minst ett APT per termin vigs åt att prata om skolans arbete mot kränkande behandling. Personalen har möjlighet att komma med förslag på förändring under läsårets gång. Förslag på förändringar diskuteras och beslutas i skolans utvecklingsgrupp.

Främjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en skola som genomsyras av respekten för alla människors lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Genom detta arbete skapar vi en trygg skolmiljö där alla barn får utvecklas utifrån sina förutsättningar. All personal och alla elever bemöts och bemöter andra med respekt. Det främjande arbetet är ständigt pågående och är en naturlig del i det vardagliga arbetet på skolan. Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem.

Vi ser ett gemensamt förhållningssätt präglad av respekt och positiva förväntningar som grunden för ett gott främjande arbete. Nedan sammanfattas Braås och Dädesjö skolors främjande förhållningssätt som all personal på skolan ska agera utifrån.

Främjande förhållningssätt

- Vi tror på alla människors lika värde oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Vi bemöter varje elev med respekt.
- Vi tar ansvar för att skapa en trygg och god relation till varje elev.
- Vi förutsätter att eleverna gör rätt om de kan och gör vårt främsta för att möta alla elever utifrån deras förutsättningar. Vi ser olikheter som en tillgång.
- Vi har förståelse för att vi lär oss på olika sätt och arbetar aktivt för att möta och tillgodose olika elevers behov.
- Vi har höga förväntningar och tilltro till elevernas egna resurser/kompetenser.
- Vi tar gemensamt ansvar för alla elever på vår skola.
- Vi ser varandra och varandras kompetens som en tillgång. Vi stöttar och hjälper varandra i svåra och utmanande situationer och stöttar varandra att vara lösningsinriktade.
- Vi har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och agerar direkt när vi upptäcker eller ser en incident.
- För att stärka tryggheten på skolan tolererar vi inget "skojbråk". Det kan vara svårt för personal att veta var gränsen mellan riktigt bråk och skojbråk går. Skojbråk skapar en kultur där det är ok att slåss och kan många gånger leda till riktiga bråk. På Braås och Dädesjö tar vi avstånd från alla former av bråk.

Främjande aktiva åtgärder

- Alla elever ska få kännedom om de sju diskrimineringsgrunderna och arbetslagen ansvarar för planering och genomförande av arbetet.
- Alla elever ska ha kännedom om och vara delaktiga i upprättandet av skolans trivselregler. Arbetslagen ansvarar för att alla elever är väl förtrogna med dessa.
- Vi planerar skolans verksamhet så att alla elever ska kunna delta utifrån sina behov och förutsättningar.
- Vi för kontinuerlig dialog med eleverna om hur vi är mot varandra.
- Vi låter eleverna komma till tals i frågor som rör dem. Vi lyssnar och tar eleverna på allvar samt återkopplar i frågor som rör dem.

Förebyggande arbete

Förebyggande aktiva åtgärder

- Erbjud åldersanpassade rastaktiviteter för alla elever.
 - **Ansvarig:** Socialpedagoger och idrottslärare
- Vi reagerar med direkta tillsägelser vid olämpligt språk, kroppsspråk, attityder och värderingar. Nolltolerans gäller. (Åtgärden är kopplad till samtliga diskrimineringsgrunder.)
 - **Ansvarig:** All personal på skolan
- Skapa forum för att utbilda i och föra fördjupade diskussioner kring de sju diskrimineringsgrunderna, trakasserier och sexuella trakasserier, för att öka förståelsen hos all personal på skolan.
 - **Ansvarig:** Utvecklingsgrupp, ledningsgrupp, Likabehandlingsgrupp?
- Revidera och implementera skolans trivselregler så att reglerna, det vill säga elevernas skyldigheter kopplas till deras rättigheter. Exempel: Du som elev har rätt till arbetsro. Regeln blir till exempel ”Vi räcker upp handen innan vi pratar. Om vi behöver fråga vår bordskompis något är vi så tysta vi kan för att inte störa”.
 - **Ansvarig:** Arbetslagen ansvarar för att tillsammans med eleverna diskutera och komma med förslag.
Likabehandlingsgrupp/Utvecklingsgrupp/Ledningsgrupp? Ansvarar för sammanställning. Återkopplas sedan till klasslärarna som går igenom dessa med eleverna.
- Vi har vuxennärvaro på skolan vid olika risksituationer såsom fotbollsplanen, innebandyplanen, rasten, kapprum vid av- och påklädnad, matsalen, gymnastiksalens omklädningsrum och busshållplatsen.
 - **Ansvarig:** Arbetslagen ansvarar för att planera och strukturera så att personal finns tillgänglig vid risksituationer.

Rutiner för att utreda och åtgärda vid kränkande behandling

När elev kränks av annan/andra elever

- **Agera direkt.** All personal ska agera direkt när man upptäcker konflikt, diskriminering och/ eller kränkande behandling. På Braås och Dädesjö skola ska all personal föregå med gott exempel och agera i förenlighet med våra förhållningssätt som grundar sig på alla människors lika värde.
- **Informera rektor** skriftligt via blanketten *Anmälan om kränkande behandling* (Braås version). Vid behov informeras rektor även muntligt i ett enskilt samtal. Rektor ska inom tre (3) dagar upprätta en anmälan till huvudmannen när hen får kännedom om händelsen.
- **Anmäla i LISA** görs om händelsen involverar skador eller tillbud. LISA-anmälningar hanteras separat och ersätter inte anmälan om kränkande behandling. Blanketten *Anmälan om kränkande behandling* fylls med fördel i först, underlaget underlättar LISA-anmälan.
- **Informera klasslärare/klassföreståndare.** Om upptäckande personal ej är densamma som klasslärare/klassföreståndare ska klassläraren/klassföreståndaren informeras om det inträffade.
- **Utreda.** Skyndsamt påbörja utredning av det inträffade i syfte att skapa en bild av situationen samt att alla ska få förmedla sin version av händelsen. I en utredning bör det ingå att fråga alla inblandade vad som hänt d.v.s. den som upplever sig kränkt och den/de som kan ha utfört kränkningen. (För förslag på frågor, se bilaga?) Utredningen dokumenteras genom att *Del 1. Anmälan* och *Del 2. Utredning* i blanketten *Anmälan om kränkande behandling* fylls i och lämnas till rektor som i sin tur anmäler till huvudmannen. En anmälan ska upprättas för varje elev som kan antas ha upplevt sig vara kränkt.

I utredningen kan man också behöva:

- Fråga andra elever samt personal och vårdnadshavare som kan ha sett eller hört något.
- Ställa frågor om vad som händer på sociala medier och på andra virtuella och fysiska platser där eleverna interagerar.

Viktigt att tänka på:

- Vem som leder de utredande samtalen med eleverna om det inträffade kan variera. Ibland är det mest lämpligt att den som upptäckt är den som också pratar med eleverna, ibland är det mest lämpligt att klassläraren/klassföreståndaren är den som pratar med eleverna. Det viktigaste är att alla vuxna för en dialog så att alla vet vem som gör vad.
- Vi samtalar med eleverna en i taget, antecknar det eleven säger och läser upp det vi skriver för eleven så att hen har möjlighet att korrigera om vi uppfattat något fel.
- Den som pratar med eleverna är en känd och trygg person för eleverna.
- I regel kan det vara bra att vara två vuxna i samtalet med eleverna. Eleven ska även erbjudas möjligheten att ha en vuxen stödperson med i samtalet.

- **Informera vårdnadshavare.** I första hand informerar klasslärare/klassföreståndaren hemmet om händelsen, i undantagsfall kan annan vuxen som närvarat vid de utredandet samtala informera hemmet. Telefonkontakt föredras framför e-post. I vissa fall kan det även finnas behov av ett personligt möte.
- **Vidta åtgärder.** Arbetslaget och eventuellt annan berörd personal diskuterar snarast tänkbara åtgärder. Det är även viktigt att lyssna in vad inblandade elever tänker. Åtgärderna dokumenteras i *Del 3 Åtgärder* och lämnas till rektor (mailas ej, anteckningarna skrivs ut och ges till rektor).
- **Följa upp/utvärdera.** För att säkerställa att kränkningarna upphört samt att de vidtagna åtgärderna varit gynnsamma ska man följa upp hur de inblandade mår. Första uppföljningen bör ske inom en vecka. Uppföljningarna sker kontinuerligt till dess att kränkningarna har upphört. Uppföljningssamtalen samt kontakten med vårdnadshavarna genomförs av samma person som närvarat vid första utredningen. Även uppföljningssamtalen dokumenteras (*Del 4 Uppföljning av åtgärder*) och lämnas till rektor. Berörda vårdnadshavare hålls kontinuerligt informerade om vidtagna åtgärder och om hur eleven mår.
- **Erbjuda stöd.** I samtal med elever inblandade i kränkande behandling kan stödsamtal med kurator erbjudas.

När vuxen kränker elev

- **All personal ska agera direkt** när man upptäcker diskriminering och/ eller kränkande behandling. På Braås och Dädesjö skola ska all personal föregå med gott exempel och agera i förenlighet med våra förhållningssätt som grundar sig på alla människors lika värde.
- **Informera rektor** muntligen i enrum om den kränkande behandlingen. Rektor ska upprätta en anmälan när hen får kännedom om händelsen. Detta görs genom att *Del 1. Anmälan* i blanketten *Anmälan om kränkande behandling (Braås version)* fylls i och skickas till huvudman, senast tre dagar efter händelsen. En anmälan ska upprättas för varje elev som kan antas ha upplevt sig vara kränkt.
- **Anmälan i LISA** görs om händelsen involverar skador eller tillbud. LISA-anmälningar hanteras separat och ersätter inte anmälan om kränkande behandling.
- **Informera klasslärare/klassföreståndare.** Rektorn ska så snart som möjligt informera klassläraren/klassföreståndaren om det inträffade.
- **Utreda.** Skyndsamt påbörja utredning av det inträffade i syfte att få en bild av vad som har hänt. I detta fall är det **viktigt att rektor deltar i samtalen** då det ej är lämpligt att kollegor har utredande samtal med varandra. I en utredning bör det ingå att fråga alla inblandade vad som hänt d.v.s. den som upplever sig kränkt och den/de som kan ha utfört kränkningen. (För förslag på frågor, se bilaga?) Utredningen dokumenteras genom att *Del 1. Anmälan* och *Del 2. Utredning* i blanketten *Anmälan om kränkande behandling (Braås version)* fylls i skickas in till huvudmannen.

Viktigt att tänka på

- Samtal med den vuxne och eleven genomförs en och en.
- Är det flera elever inblandade bör man prata med eleverna var för sig.
- Vi antecknar det som den vi intervjuar säger och läser upp det vi skriver så att hen har möjlighet att korrigera om vi uppfattat något fel
- Det bör vara minst en, för eleven, känd och trygg vuxen med under samtalet.
- I regel kan det vara bra att vara två vuxna i samtalet med både den vuxne och eleven. Eleven ska erbjudas möjligheten att ha en vuxen stödperson med i samtalet. Den vuxne erbjuds ha med sitt fackliga ombud eller skyddsombud under samtalet.
- **Informera vårdnadshavare.** Rektor informerar hemmet om händelsen. Telefonkontakt föredras framför e-post. I vissa fall kan det även finnas behov av ett personligt möte.
- **Vidta åtgärder.** Efter genomförd utredning bör rektor tillsammans med skolledning diskutera och vidta lämpliga åtgärder. Det är även viktigt att lyssna in vad elev och vuxna tänker. Åtgärderna dokumenteras i *Del 3 Åtgärder*.
- **Följa upp/utvärdera.** För att säkerställa att kränkningarna upphört samt att de vidtagna åtgärderna varit gynnsamma bör man följa upp hur de inblandade mår. Första uppföljningen bör senast ske inom en vecka. Uppföljningarna sker därefter kontinuerligt till dess att kränkningarna har upphört. Uppföljningssamtalen samt kontakten med vårdnadshavarna genomförs av rektor. Även uppföljningssamtalet dokumenteras (*Del 4 Uppföljning av åtgärder*). Berörda vårdnadshavare hålls kontinuerligt informerade om vidtagna åtgärder och om hur eleven mår.
- **Klasslärares/klassföreståndarens roll.** I de fall klasslärares/klassföreståndaren inte är inblandad i kränkningen kan läraren vara en viktig person i uppföljningsarbetet. Vid allvarigare incidenter kan elevens mående behöva följas upp flera gånger/dag.
- **Erbjuda stöd.** I samtal med elever inblandade i kränkande behandling kan stödsamtal med kurator erbjudas. Stödsamtal kan även erbjudas vuxna vid behov och sker i så fall via kommunhälsan.

När elev kränker vuxen

- **Agera direkt.** All personal ska agera direkt när man upptäcker konflikt, diskriminering och/ eller kränkande behandling. På Braås och Dädesjö skola ska all personal föregå med gott exempel och agera i förenlighet med våra förhållningssätt som grundar sig på alla människors lika värde.
- **Informera rektor** muntligen i enrum om den kränkande behandlingen.
- **Anmäla i LISA** görs om händelsen involverar skador eller tillbud. LISA-anmälningar hanteras separat och ersätter inte anmälan om kränkande behandling.
- **Informera klasslärare/klassföreståndare.** Om upptäckande personal ej är densamma som klasslärare/klassföreståndare bör klasslärares/klassföreståndaren informeras om det inträffade

- **Utreda.** Skyndsamt påbörja utredning av det inträffade i syfte att få en bild av vad som har hänt. I detta fall är det **viktigt att rektor deltar i samtalen** då det ej är lämpligt att kollegor har utredande samtal med varandra. I en utredning bör det ingå att fråga alla inblandade vad som hänt d.v.s. den som upplever sig kränkt och den/de som kan ha utfört kränkningen. (För förslag på frågor, se bilaga?) Utredningen dokumenteras genom att *Del 1. Anmälan* och *Del 2. Utredning* i blanketten *Anmälan om kränkande behandling* fylls i och skickas till huvudmannen.

Viktigt att tänka på

- Samtal med den vuxne och eleven genomförs separat.
- Är det flera elever inblandade bör man prata med eleverna var för sig.
- Vi antecknar det som den vuxne och eleven säger och läser upp det vi skriver så att hen har möjlighet att korrigera om vi uppfattat något fel.
- Det bör vara minst en, för eleven, känd och trygg vuxen med under samtalet.
- I regel kan det vara bra att vara två vuxna i samtalet med både den vuxne och eleven. Eleven ska erbjudas möjligheten att ha en vuxen stödperson med i samtalet. Den vuxne erbjuds ha med sitt fackliga ombud eller skyddsombud under samtalet.
- **Informera vårdnadshavare.** Rektor informerar hemmet om händelsen. Telefonkontakt föredras framför e-post. I vissa fall kan det även finnas behov av ett personligt möte.
- **Vidta åtgärder.** Efter genomförd utredning bör rektor tillsammans med skolledningen diskutera och vidta lämpliga åtgärder. Det är även viktigt att lyssna in vad elev och lärare tänker. Åtgärderna dokumenteras i *Del 3 Åtgärder*.
- **Följa upp/utvärdera.** För att säkerställa att kränkningarna upphört samt att de vidtagna åtgärderna varit gynnsamma bör man följa upp hur de inblandade mår. Första uppföljningen bör senast ske inom en vecka. Uppföljningarna sker därefter kontinuerligt till dess att kränkningarna har upphört. Uppföljningssamtalen samt kontakten med vårdnadshavarna genomförs av rektor. Även uppföljningssamtalet dokumenteras (*Del 4 Uppföljning av åtgärder*).
- **Klasslärare/klassföreståndarens roll.** I de fall klassläraren/klassföreståndaren inte är inblandad i kränkningen kan hen vara en viktig person i uppföljningsarbetet. Klassföreståndaren kan vara med i uppföljningsprocessen.
- **Erbjuda stöd.** Stödsamtal kan erbjudas vuxna som varit inblandade i kränkande behandlingar dessa sker i så fall via kommunhälsan. Även elever som varit inblandade kan erbjudas stödsamtal med kurator.

Bilaga 1 – Lagar och styrdokument

Vår skolas arbete mot diskriminering och kränkande behandling utgår ifrån de lagar och styrdokument som alla skolor lyder under.

Diskrimineringslagen

I Diskrimineringslagens tredje kapitel står att läsa att verksamheten (skolan) är ålagd att målinriktat arbeta främjande och förebyggande med aktiva åtgärder för att motverka alla former av diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. *Lag (2016:828)*.

Skollagen

I Skollagen (2010:800, 6 kap 8 §) framgår det att verksamheten varje år skall upprätta en plan mot kränkande behandling innehållande en översikt av de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen skall innehålla en redogörelse för hur skolan tänker arbeta med dessa frågor under kommande läsår och en utvärdering av det skall ske i nästföljande års plan. Lagen kräver alltså att huvudmannen arbetar målinriktat för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bilaga 2 - Definitioner

Konflikter

Ibland kan det vara svårt att skilja kränkningar från konflikter och bråk. Därför är det viktigt att definiera skillnaden mellan konflikt och kränkningar.

Konflikt betyder ursprungligen sammanstöta, råka i strid, kämpa. Generellt handlar konflikter om att två eller flera eftersträvar samma resurser (saker, bekräftelse, inflytande). Parterna i en konflikt ser varandra som jämbördiga. Konflikter upplevs ofta som ansträngande av inblandade och omgivningen. Konflikter kan utvecklas till mobbning eller kränkningar, men de kan också bli konstruktiva och skapande om de hanteras rätt. Konflikter kan hanteras genom att de inblandade ändrar uppfattning om alternativen, hittar nya alternativ eller lägger konflikten åt sidan.

För att konflikter ska bli konstruktiva och givande är det viktigt att eleverna lär sig konflikthantering.

Diskriminering

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Med *direkt diskriminering* menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis barnets kön, eller någon utav de andra diskrimineringsgrunderna. Exempelvis att en pojke hänvisas till träslöjden för att flickorna har företräde till syslöjden.

Indirekt diskriminering innebär att en elev diskrimineras genom att alla behandlas lika. Det sker exempelvis när skolan tillämpar en bestämmelse som verkar vara neutral men som i praktiken missgynnar en elev, och som kan kopplas till någon av diskrimineringsgrunderna. Exempelvis att servera alla elever samma skolmat, kan indirekt diskriminera elever som på grund av allergi eller på grund av religiösa skäl, behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier definieras som ett uppträdande som kränker någons värdighet i samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Till trakasserier räknas sexuella trakasserier, det vill säga anspelningar på kön och sexualitet som kan innefatta allt från tafsningar och blottning till glåpord och ryktesspridning. Främlingsfientlighet, rasism och homofobi är också exempel på trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är när någon eller några kränker principerna om alla människors lika värde och kan riktas mot en eller flera personer. En kränkning kan äga rum vid ett enstaka tillfälle eller vara av upprepande art.

Kränkningar kan vara:

- Verbala (exempelvis hot, svordomar, öknamn eller ironiska kommentarer)
- Fysiska (exempelvis slag och knuffar)
- Psykosocial (exempelvis ryktesspridning eller utfrysning)

- Text och bildburna (exempelvis sms, mms, foton, brev, klotter eller meddelanden på sociala medier).

Kränkande behandling på nätet

Både verbal och psykisk mobbning kan ske digitalt, det som ibland kallas e-mobbning. Kränkningen sker då på internet eller mobilen. Det vanligaste är elaka kommentarer eller bilder i sociala medier samt kränkningar via sms. Att inte bjuda in en person till gemenskapen i en grupp är ett sätt att frysa ut någon på nätet. Spridningseffekten på nätet är en faktor som många inte tänker på och det finns risk att en elak kommentar eller bild når långt utanför den närmaste kretsen. Detta gör att det är svårt att göra någon gränsdragning mellan kränkning och mobbing, eftersom en delad bild kan spridas vidare. Detta gör att en kränkning som egentligen bara har utförts en gång kan upplevas som att den utförs igen och igen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Bilaga 3 – Skolans trivselregler

- Vi uppträder trevligt mot varandra och hjälper varandra när det behövs. Vi tänker på studieron även i korridorerna.
- Vi använder ett vårdat språk gentemot alla på skolan när vi pratar med varandra. Vi visar respekt mot varandra och accepterar att vi är olika som människor och att det är ok att vara så.
- Mobiltelefonerna lämnar vi hemma eller i skåpet på lektionstid för att hjälpa varandra i lärandet och se till att det är studiero.
- Under skoldagen tänker vi på vad vi stoppar i oss då det påverkar studieron. I skolans lokaler äter vi bara det vi köpt här.
- Ytterkläder förvaras i kapprum och skåp.
- Vi tänker på att vi vill ha rent och snyggt omkring oss och slänger därför skräp i papperskorgarna.
- I matsalen äter vi den mat som serveras där utan ytterkläder på. Vi äter upp innan vi lämnar matsalen.
- Skolan är tobaksfri, om du trots det använder tobak så gör du det utom synhåll från skolan.

Bilaga 4 – Matris för arbetet med diskrimineringsgrunderna

Klass	Kön	Könsöver- skridande identitet	Etnisk tillhörighet	Religion eller annan trosuppfattning	Funktions- nedsättning	Sexuell läggning	Ålder
F- klass							
1:an							
2:an							
3:an							
4:an							
5-6 a							
5-6 b							
5-6 c							
7 a							
7 b							
7 c							
8 a							
8 b							
9 a							
9 b							

Bilaga 5 – Frågebatteri utredande samtal

Innan samtalet

Innan du börjar samtalet tänk på att välja en plats där ni kan tala ostört. Tänk på att det är viktigt att den du ska prata med är lugn och inte i affekt. Förklara för den du pratar med varför hen är där. Förklara att syftet med samtalet är att skolan ska tydliggöra bild av det inträffade och att vi därför kommer att prata med alla inblandade. Tydliggör att du (eller den andra vuxna) kommer att anteckna det som sägs samt att ni kommer att läsa upp vad ni skrivit så att hen får möjlighet att korrigera om något uppfattats fel. Erbjud personen att ha med en stödperson under samtalet (elever kan be om stöd från en vuxen och vuxna kan få stöd av fackligt ombud eller skyddsombud). Anteckna även vilka som är närvarande i rummet samt datum.

Frågor

1. Beskriv med dina egna ord vad som har hänt. (Var noga med följdfrågor och uppmana till detaljerade beskrivningar så att du får en så tydlig bild som möjligt av det som inträffat. Be om förtydligande när du inte förstår.)
2. Vilka är/var inblandade?
3. Var händer/hände det?
4. När händer/hände det?
5. Finns/fanns det andra runt omkring som ser/såg vad som händer/hände? Om ja, vilka?
6. Har du några tankar om vad vi på skolan kan göra för att situationen ska bli bättre/inte upprepa sig?
7. Har du några tankar om vad du kan göra för att bidra till att liknande situationer inte uppstår framöver? (Ställs ej till de personer som blivit utsatta för kränkningar under en längre tid.)

Innan personen går

Fråga hur personen mår och hör efter om hen har någon vuxen att prata med. Erbjud stöd av kurator. Förklara även att vi kommer att följa upp inom en vecka.

Bilaga 6 - Tänkbara åtgärder

- Ha samtal med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare.
- Ha samtal med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling.
- Ha ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda.
- Se över gruppindelningar och schemaläggning.
- Ta hjälp av skolans elevhälsoteam för att kartlägga elevers behov av stöd.
- Ta hjälp av skolans elevhälsoteam för handledning av hur vi bäst bemöter dessa elever.
- Genomföra åtgärder inom ramen för bestämmelserna i skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

Bilaga 7 - Förutsättningar för medling

Förutsättningar för medling mellan elever samt mellan elev och lärare

Ibland kan det vara bra och givande att låta den som kränkt och den som blivit kränkt sitta ner tillsammans och med stöd av en tredje part prata om hur man ska förhålla sig till varandra framöver. Medlingen är frivillig, det vill säga ingen tvingas till att sitta ner med någon annan. Man kan inte heller tvinga någon att be om ursäkt. Utgångspunkt för att sammanföra den som kränkt med den som kränkts är att minska de negativa konsekvenserna av kränkningen för båda parter samt prata om hur vi ska göra för att liknande situationer ej händer igen. Innan man sammanför den som kränkt med den som blivit kränkt bör även följande förutsättningar finnas:

- Den som kränkt ser sin egen del i det som hänt och är ångerfull.
- Den som blivit utsatt känner sig bekväm med att sitta ner tillsammans med den som kränkt.
- Varje person inbjuden till mötet har blivit väl informerad om mötets syfte.
- Den som håller i samtalet är väl förberedd och har en framåtsyftande agenda där man förberett med frågor som gemensamt besvaras (dessa frågor bör ha ställts till personerna innan mötet så att de har möjlighet att förbereda sig.

Mötesledaren inleder samtalet med att kort sammanfatta vad som hänt och vad syftet med dagens samtal är. Samtalsledare säger även att hen pratat med båda parter inför mötet och att hen vet att den som kränkt är ångerfull. Man kan sedan ställa en fråga till de inblandade om någon av dem vill säga något. Samtalsledaren leder sedan in samtalet på framåtsyftande åtgärder.